

JADRANKA

— Glasilo zavednega ženstva, izhaja v Trstu l. vsakega meseca. —
Posamezen izvod 80 st. Letna naročnina iznaša 10 L, za Jugoslavijo 100 K.

Uredništvo in uprava je v Trstu, Via Scorcola 492, I.

Urejuje jo Marica Stepančičeva (Gregorič).

VSPORED:

1. Naša narodna noša. — M.
M.	5. Temne noči. — Fr. Ksaverija
2. Tam na žitnem polju. — Sav.
Kvedrova.	6. Učitelj iz Sv. Križa. — Prevod.
3. Veronika Deseniška. — M.
Gregoričeva.	7. Potrjenci. — Sokolica.
4. Izprehod po Skandinaviji. —
M. Stepančičeva.	8. O važnosti hrane. — Iv.
Smrekarjeva.
	9. Kresnice. — M. Skr.
	10. Drobtine.

ZLATARNA ALIJAZIJA POVH-A V TRSTU

— NA TRGU GARIBALDI (BARRIERA), 2 —
PRODAJA NAJLEPŠE IN NAJCENEJŠE BIRMANŠKE OKRASKE!
BOTERCE IN BOTRI POZOR!

Zobotehnični Ambulatorij

ulica Sette Fontane št. 6, I. - TRST - ulica Sette Fontane št. 6, I.

Odprt vsak dan od 9-13 in od 15-19.

Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor tudi zobnice s kavčukom.

Slovenem 10% popustka, kakor tudi plačilo na obroke.

DELO ZAJAMČENO

LUIGI (Vek.) PLESNIČAR - TRST

ULICA GIULIA, 29

Trgovina jestvin in kolonijalnega blaga, olja, mila in vsakovrstnih likerjev v steklenicah. — Trgovina je popolnoma na novo opremljena in preskrbljena z vedno svežim ter prvovrstnim blagom. — Točna postrežba in v Trstu franco na dom.

Se priporočam slov. občinstvu v mestu in na deželi.

Na debelo v ULICI GAETANO DONIZETTI, 5

Dr. ANTON GRUSOVIN

GORICA

Piazza Vittoria 20

ordinira za kožne in venerične bolezni od 9-11, 3-5
Ob nedeljah in praznikih le od 9-11 ure.

TRGOVSKO-OBRTNA ZADRUGA v TRSTU

registrovana zadr. z neomejenim jamstvom

Ulica Pier Luigi da Palestrina št. 4, I.

Obreštuje navadne hranilne vloge po **5%**

vloge, vezane na trimesečno odpoved
po 5 1/2% ako z rashažo 20-40.000 L. po 6% ako znašajo 40.000 L.
po 6 1/2% ako presegajo 40.000 Lit.

Trgovcem otvarja tekoče čakovne račune Posoja hranilne pušice na dom. Za varnost vlog ja tči poleg lastnega, prem. žanje nad 2300 zadržnikov, vredno nad 50 milijonov lir. Daje posoljila na poroštvu, zastavo vrednostnih papirjev ali dragocenosti.
Tel. št. 16-04 — Uradne ure od 8-13 — Tel. št. 16-04

K. SUSIČ - Trst-Rojan

Via di Roiano ; poleg cerkve.

Priporoča svojo **manifakturno** trgovino cenj. občinstvu za obilen obisk. Postrežba točna - cene najnižje.

Svoji k svojim!

Edvard Giaconi

TRST
ulica S. Caterina 11
Telefon 15-52 dvakrat.

Izborno platno za postelnjake, perilo, zavese, volnene in polnjene

odeje, zaloga volne in žime za postelnjake, perja itd. itd.

Se priporoča slovenskim kupcem, ker je zmožen njihovega jezika.
PODRUZNICA VIA UDINE

Dr. L. BOROVČKA

Trst - Via Genova 13, I.

ordinira za kožne in venerične bolezni
od 9-12, 3-7.

Ob nedeljah in praznikih
od 10-12 ure.

JAKOB PERHAUC

TRST - Via Spiro Tipoldo Xydias - TRST

ZALOGA

tu in inozemskih vin, žganja in likerjev
Razpošilja in poslužuje na dom. — Razpolaga z najfinejšimi šumečimi vini svetovnih znamk
à la: Asti, Chart-Blanc, Excelsior i. t. d.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v TRSTU. — Centrala v LJUBLJANI.

PODRUŽNICE: Celje, Borovlje, Brežice, Gorica, Saraj., Split, Trst, Maribor, Ptuj, Kranj. — Delniška glavnica K. 50 000.000. Reserva K. 45.000.000

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. — Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice
proti 3 1/2% obrestovanju
na žiro-račune proti 4% obrestovanju

Za na odpoved vezane vloge plača obresti po dogovoru. Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice.
Tel. št. 5-18. Blagajna je odprta od 9-13.

IVAN KERŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše

kuhinjske in druge hišne potrebščine

iz aluminija, steklovine, lesa in emailirane prsti.

Trst, Trg sv. Ivana šte. 1.

TRST, Pri Sv. Jakobu — Via Gius. Caprin 5

Čevljarnici FORCESSIN

dobite najtrpežnejše

Obuvalo za moške, ženske in dečke.

Specijaliteta otroškega obuvala.

Cene posebno zmerne. Postrežba točna.

ANTON T

Nova zaloga

v Gorici,

se priporoča s

in na deželi

Cene br

Na drobno

Tvrška Pr

Via Garibaldi 18

Na drobno Velik

Bencin, petrole

fina mazila, gla

konopec,

Dobave za avtom

Najzm

Iščejo se ZAST

v vsej

ELIJA Č

na trgu Cavo

Na novo

kakor spalne
zine ter kuhinj
nižjih cenah. Pr

Ivan Zap

(na Starem trgu)

JADRANKA

LETO II. — ŠTEV. 7

GLASILO ZAVEDNEGA ŽENSTVA

MALI SRPAN 1922.

M. M.

NAŠA NARODNA NOŠA.

V času, ko nam siloma trgajo iz rok vse kar je naše, v času ko hočejo izruvat iz naših src vse naše narodne svetinje, se s strahom oziramo v temno prihodnost in mislimo, kaj bo znami, ako nam res poteptajo vse, kar nam je drago in sveto.

Ena najlepših naših narodnih svetinj je naša krasna okoličanska noša. Koliko lepih spominov nas veže nanjo. Naše babice pripovedujejo, kako so vezale bele peče, brez vzorcev in brez tujih načrtov. Kos fine, bele thanine, šivanka in nitka, to je bilo vse, kar je potrebovala naša pridna babica za svoj umotvor. Vezla je, kakor ji je pač prišlo na um, kakor ji je narekoval okus. Napravila je košarico s cvetjem, srček zraven klas, vejico, polžka, dva tri, kakor sa ji je pač zdelo. Na tkanini so se vrstile vse tiste mnogobrojne originalne figure, ki jih ne najdeš nikjer drugje, pri nobeni drugi narodni vezenini.

In ko je bila ruta dovršena in »tavelca« in »opleče«, s kakšnim ponosom se je postavila na »ohcetu«, pri procesiji, na »brjarju«. To je, mi mlajša generacija smo jih videle le ob takih prilikah; toda naše babice so nosile svojo lepo nošo vedno, vse nedelje in praznike.

Danes jo vidimo le redkokdaj. Le pri posebnih cerkvenih in narodnih svečanostih. K poslednjim spadajo danes samo še — pogrebi! Ali ni nad vse žalostna osoda naše narodne noše? Obstoja velika nevarnost, da bo sčasoma popolnoma zginila. In s strahom se vprašujemo: kdo je temu kriv?

Tu se moramo v prvi vrsti obrniti na naše matere. Pri nas je namreč vpeljana navada, — ali bolje razvada — da vsaka žena hrani svojo narodno nošo za smrt!

Žene, matere, ali ste kdaj pomislile, kaj delate s tem, ali ste kdaj premišliale, kakšnega velikega pomena je naša narodna noša za naš narod in kaj jemljete svojim hčeram s tem, da jim jemljete najdražjo svetinjo, našo narodno nošo?

Kakor se človek, ki se potaplja, oprime vsake slamice, tako krčevito se moramo mi danes oprijeti svega, kar nas spominja na naše nekdanje šege in običaje. Vse kar smo nekdanj

ljubili, moramo ljubiti danes s podvojeno silo. Ustvarjati moramo novo, ne pa uničevati še to malo, kar imamo.

Mislim, da bo ljubi Bog na onem svetu gotovo z večjim veseljem sprejel ženico, če pride pred njega v svoji skromni črni obleki. Ljubi Bog bo vedel, da je žena Slovenka, tudi če nima svoje noše. Toda tu, tu moramo pokazati, kaj smo — danes bolj nego kdaj prej, ker nočejo vedeti, kaj smo. Pokazati moramo pri vsaki priliki, kaj smo bili, kaj smo in kaj hočemo ostati. Zaro matere, zaklinjam vas, ne jemljite nam možnost, da to dokažemo, ne jemljite nam naših dragocenih, naših ljubih narodnih noš. Matere, saj vendar ne boste hotele, da vaše hčerke, vaše vnukinje sčasoma pozabijo na to, kakšne ste bile ve, ko ste bile mlade, kako ste živele, kako ste se oblačile. Misel, da živite dalje v svojih hčerah in vnukinjah, vam mora biti vendar stokrat ljubša nego misel, da vas ljudje, ki vas pridejo škropit, vidijo šo enkrat »gor pokrite«.

In vi dekleta, ki niti pojma nimate, kako ste krasne v svojih narodnih nošah, vplivajte na svoje matere, da vam jih puste. Puste naj vam jih kot spomin nanje, na njihova mlada leta, ki so bila srečnejša nego so vaša. Naj vam puste to narodno svetinjo, ki je žalibog edina, ki vam jo morejo pustiti.

Spominjam se, kako je lansko leto pri neki svečanosti neki visok gospod, ki še nikdar ni videl naše narodne noše, začuden pristopil k skupini naših okoličank in rekel: »Kaj takega še nisem videl. Kako ste lepe! Nekaj posebnega, nekaj otožno svetega je na vas. Človek postane nehote pobožem, ko vas vidi«.

Okoličanke! Ljubite in spoštujte svojo narodno nošo! Oblecite jo ob vsaki priliki, delajte na to, da se spet vdomači ta šega v naših vaseh. Naj ne bo procesije, naj ne bo narodne veselice brez narodnih noš. Posebno ko nastopate kot pevke v pevskih zborih, verujte, da ste najlepše v svojih narodnih nošah!

Vsaka ni tako srečna da bi imela svojo narodno nošo. Toda malokatera je, ki bi ji bilo nemogoče v par letih si prihraniti toliko,

da si jo nabavi. Koliko vas je, ki znate lepo vézti. V prostih urah si lahko napravite rute in opleče itd. Pomagajte pri tem delu druga drugi; z resno voljo in ljubeznijo se da vse doseči. Naše inteligentke pa naj bi šle dekletom na roko pri tem delu: naj bi jim preskrbele vzorce in pokazale, kako se veže itd. Prepričane naj bodo, da bi si s tem stekle neprecenljivih zaslug.

Vsak drug narod, naj bo še tako mogočen in neogrožen, zbira svoje narodno bogastvo, ga skuša dvigniti. Mi pa, ki skoroda nimamo drugega nego to, mečemo še to lahkomišlno — v grob! Če se no spametujemo — in je že skrajni čas, — ne bo kmalu niti sledu več tega najlepšega, kar je naš narod imenoval svoje v tej nesrečni od vseh teptani zemlji.

SAVOMIRA KVEDROVA:

„TAM NA ŽITNEM POLJU...“

Tam na žitnem polju,
poje prepelica,
tam na žitnem polju,
mak zardel je v lica.

Ptiček je v razoru,
ptičko že zasnužil,
z mlado se nevesto
v zarjo je izgubil.

Solcu vzel je šarke,
maku je zavriskal,
ptičico družico,
k sebi je pritiskal.

Mak se stresel jeze,
cvet je vetru dal,
ptiček pa z nevesto
je v pšenico pal — —

MAR. GREGORIČEVA

VERONIKA DESENIŠKA.

ZGODOVINSKA TRAGEDIJA IZ XIV. STOLETJA V PETIH DEJANJIH.

ČETRTO DEJANJE.

Se vrši v Samoboru l. 1426.

Dvorana v gradu. Nedaleč od okna je zibel ali voziček, na srednji steni vise meči.

1. PRIZOR.

Veronika, kasneje Luca.

Veronika (v narodni noši hrv. kneginje gleda skozi okno): Oh! Na vsej prostrani cesti nobenega potnika, ki bi v meni oživel upanje, da je vendarle Friderik. (*odhaja proti vozičku, v katerem spi dete*) Milo moje otroče. Ti se smehljaš tako brezskrbno, ker se ne zavedaš kaj prestaja tvoja mamica. (*premika voz.*) Komaj je zadihalo v tebi življenje in že razprostrata skrb in žalost svoj plašč nad tvojim čelom.

Luca (ob vratih): Čujte veselo novost, gospodarica! Ravnokar je prijezdil naš knez na grajsko dvorišče. (*odide*)

Veronika (veselo iznenajena se prime za srce): Oh, pomirjeno je moje srce! (*odhaja proti vratom*)

2. PRIZOR.

Veronika, Friderik, kasneje Jurij

Veronika (odpre vrata in tedaj se prikaže Friderik. Prostre roki krepeneče proti njemu.): Friderik!

Friderik (se ljubko nasmeje in jo objame): Misel moja!

Veronika: Dospel si ljubljenec, da olajšaš moje srčne bolečine. Oh, kako sem te težko pričakovala.

Friderik (se pomika naprej polohjet): Si se li zopet bala, da ležim v vratolomnem brezdnu?

Veronika: Ni me mučil le strah, da te napade v samoči krvoločna tolpa; mörila më je većinoma misel, da te zaloti slavonski ban.

Friderik (zavzeto): Moj oče? Kako? (*odloži pokrivalo z glave in sede*)

Veronika: Tedaj se nista sestala nikjer? Hvala Bogu! Veš, pred tednom je bil tukaj. (*obstane ob njem in se napol nasloni nanj.*)

Friderik (naglo): Tu v Samoboru? Pa kaj namerava?

Veronika: Le čuj! Ti nisi dojahal niti do onega pogorja tam-le, (*pokaže proti oknu*) ko je prispel v spremstvu mnogih vitezov in srdito rolnel nnd menoj.

Friderik: Strupeni zmaj!

Veronika: Ne razburjaj se Frid., tvoj oče je! —

Friderik: Naj ga razmesari tresk še danes.

Veronika (ga pogladi po laseh): Ne tako, ljubček!

Friderik: Zasluži li kaj drugega? Ti li nisem pripovedoval o mukah, ki mi jih je prizadeval v ječi samo, da izvedo Frankopani kako strogo postopa z menoj?

Veronika (ga poboža po licu): Odpusti mu, Friderik!

Friderik: Nikdar, Vera! V meni ni več neene žilice, ki bi tretetala zanj.

Veronika: Pomiri se in poslušaj svojo soprogo, kajti čuj, skriti se morava!

Friderik: Aha! To je gotovo v zvezi s celjskim tiranom. Sem res radoveden, kaj je hotel na najinem domu.

Veronika: Ponujal mi je zlato in čast, da te le ostavim... Naposled pa mi je zagrozil, da se ti ne povrneš več iz Steničnjakovega gradu.

Friderik: Zelo ugodno zame torej, da se nisva srečala. No, ne skrbi nadalje, saj sem zopet pri tebi, duša moja! (*jo prisrčno objame in poljubi*) In kje je najino dete?

Veronika: Zlatka najbrže spančka svoj miren sen? Poglejva! (*se ozre proti zibki in gre do nje*)

Friderik (*stopi do zibelke*): Preljubeznjiva Zlatka moja! (*se nagne in poljubi otroka*)

Jurij (*ustopi in se pokloni*): Nek menih bi rad govoril z milostljivim gospodarjem.

Friderik: Ali si ga vprašal po imenu?

Jurij: Da! Toda redovnik me je zavrnil naj ne bom radoveden.

Friderik: Čudno! No, pa naj ustopi.

Jurij (*odide*).

Veronika (*preplašena*): Kdo utegne biti?

Friderik: Premaguj nepotreben strah. Menih je, ki bržkone prosi podpore za svoj samostan.

3. PRIZOR.

Prejšnji, menih (*Erazem*)

Mnih (*se pokloni ob vratih*): Hvaljen bodi Odrašenik!

Veronika (*s poklonom*): Na večne čase!

Friderik: Rad bi poznal vašo željo, pater!

Menih: Smo li na varnem? (*pogleda okoli*)

Friderik: Moj grad vendar ni nikaka koč.

Menih: Toda posli...

Friderik: Sem brez skrbi; imajo pasje svojstvo.

Veronika (*prestraš*): Oh!

Menih: Brez strahu, svetla kneginja! (*Frid.*) No, no, prijatelj! Se-li zatajuješ ali me res ne poznaš? (*potigne kuto z glave.*)

Friderik (*začuden*): Ti, Erazem?

Veronika (*iznenajena*): Graščak Wurmberški?

Menih: Prav jaz!

Friderik (*smejoče*): Kedaj si se odločil pristopiti v red samotarcev, ti, s svojimi posvetnimi nazori? Ha, ha! (*ga objame*)

Menih: Za vaju dveh, predraga, bi ne storil le tega!

Veronika (*nagnivša se zvedavo k njemu*): Kaj se je pripetilo, vitez?

Friderik (*mu ponudi stol*): Sedi vendar!

Menih (*sede*): Pa ne dolgo. Ko se zmračí odrinem nepoznan iz Samobora.

Veronika (*sede*): Čemu? Radi naju?

Menih: Prihajam iz Celja...

Friderik (*mu seže v besedo*): V tej opravi vendar nisi več tajnik mojega očeta?

Menih (*smejaje*): Pa niti nikak redovnik nisem. Le slušajte me kajti čas mi je odmerjen. Knez Herman in kraljica Barbara nekaj spletkarita nad vama...

Veronika (*obupno*): Moje slutnje, moje slutnje!

Menih: In zato sta me poslala s pismenim poročilom v Budim. Svoj posel moram izvršiti na vsak način, ako ne maram leči na raztezalnico.

Friderik (*se v skrbeh prime za glavo*): Kaj storiti?

Menih: Tudi jaz sem na dolgi poti premišljal kako bi vaju obvaroval. Zato sem se med potjo zavlil v to haljo, da me nihče ne spozna v Samoboru. In tako stojim pred vama z opominom, da urno pobegneta iz tega gradu.

Veronika (*vije roki*): Joj, joj!

Friderik: A kje naju ne doseže kraljeva roka?

Veronika: Kako sva nesrečna! (*odhaja potrta k zibki.*)
Friderik (*koraka zumišljen po sobi.*)

Menih: Za prvo silo pobegnita v Novomesto ali Kostanjevico.

Veronika (*se skloni*): Tvoje čelo je tako vedro, ker ne čutiš viharja, ki se zbira nad teboj.

Menih (*z otožnim pogledom*): In ravno jaz moram biti prinašalec prekrutih novosti...

Friderik: Tisočera hvala za ves tvoj trud, Erazem (*se približa k Veroniki in jo objame*) Ne boj se, Verka! Nečesa sem se domislil. Ti se odpelješ takoj z Zlatko v Kostanjevico, da dospeš pred zoro tjakaj.

Veronika: In ti, dragi?

Friderik: Vidiva se, ko odneha nevarnost! (*zakliče*)
Jurij! (*ko ustopi sluga mu reče*) Nemudoma uprezi, a ko se docela zmračí, odideš s kneginjo in otrokom in s svojo ženo v kostanjeviški grad.

Jurij (*odide molče in se pokloni, kakor ob ustopu*)

Veronika (*objame Friderikovo glavo*): Friderik, Friderik! Kako si nesrečen zavoljo mene! —

Menih: Umirite se, grofica! Po nevihti zaveje navadno najblagodejnejša sapa.

Friderik: Tvoja tuga mi trga srce, potrpi!

Veronika: Bojim se le zate in Zlatko!

Friderik: Utolaži se in ne odlašaj niti trenutka.

Veronika (*stopi pred Erazma*): Ostanete še tukaj, vitez?

Menih (*ustane a zopet sede, ko odide Ver.*): Par milj lahko jaham z vami, kneginja.

Veronika (*odhajajoča*): Hvala vam, hvala!

Soba potemnjuje.

Menih: Opozarjam te, prijatelj, da pobegneš čimprej tudi ti, ker bi te mrevarili, dokler jim ne oddaš soproge. Tvoj oče je namreč noče na nikak način pripoznati za svojo sinaho.

Friderik: Barbaro zaprosim pomoči.

Menih (*mahne z roko*): Kraljica ni ničmanj razvneta, nego tvoj oče, da si se poročil skrivaj. Sta pač nesrečna oba v tem neznosnem preganjanju.

Friderik: No, da! Ako bi bil poročil grofico Armgard, ki je posredovalka tajnih ljubezenskih sestankov moje sestre, bi bilo pač vse dobro in lepo.... Ali to ti povem, Wurmberg, ako imam Veroniko še vedno rad, vpliva pač največ odpor moje rodbine...

Menih: Sem torej vendarle nganil, da je tičalo v sklepu za tvojo poroko več kljubovalnosti nega ljubezni do Veronike! Ej, Friderik, Friderik!

Friderik: V tvojih besedah čutim očitiranje.... todo seveda, braniti se ne smem.... oh, saj me moram sovražiti, moj ubogi Erazem! Saj...

Menih (*šepetajoče*): Utični, utični! Ne brskaj med mojimi spomini! —

Friderik (*mu hoče odgovoriti a zagleda ob chodu Ver.*)

4. PRIZOR.

Prejšnji, Veronika, Luca.

Friderik: Si že pripravljena?

Veronika (*tožno*): Vse je v redu! (*se ozre k Luci*) Odpelji deklico, Luca, in zavij jo, da se ne prehladi.

Luca (*odloži na mizo gorečo leščerbo in soba je zopet vsa razsvetljena; potem odide k vozičku in ga odpelje iz sobe.*)

Friderik (gre tudi k vozičku): Naj te objamem še enkrat, hčerka!

Menih (se nagne nad otroka): Nedolžno dete!

Veronika (Luci): Pazi nanjo, Luca!

Luca (odhaja z otrokom.)

Menih: Čas je da odrinem. Na svidenje ob cesti izven Samobora, grofica! (*ji poljubi roko*)

Friderik (ga spremi do vrat): Zaupam ti svoje edino veselje, moj zvesti Wurmberg!

Menih (odide): Ad dies vitae, amice!

Veronika: Soprog moj! Prepričanje, da sem te one srečila, se utrjuje v meni z vsakim dnem.

Friderik: Ne toži, duška! Končno razvidi tudi moj oče, da sem samosvoj gospodar.

Veronika: Preljubljeni! Ti, moja srčna kri!

Friderik: Življenje moje! Potuj srečno! (*se objeta pomikata k vratom. Ob vratih se poljubita.*)

Veronika (izgine skozi vrata a se čez nekaj časa zopet vrne v Friderikov objem ga molče poljubi vnovič milo pogleda, stisne roko in odide.)

Friderik (Se ob slovesu ustavi na pragu izhoda zroč tožno za Veroniko. Ko se je pa ona zopet povrnila, jo on molče in strastno objame in poljubi. Po njenem zopetnem odhoou, se vrača zamišljen v sobo.) (Nadaljevanje sledi).

MARICA STEPANČIČEVA:

IZPREHOD PO SKANDINAVIJI.

(Nadaljevanje).

V tem zanimivem mestu so lesene hišice pritične ali enonadstropne ter po večini ločene druga-od druge. Kakor ne poseduje Hamerfest senčnih vrtov in zgodovinskih muzejev, tako je v njem le pičlo število tovarn. Temeljito pa je v njem založena »žaga«, v kateri se pripravlja les samo za izdelovanje poslopij.

In kakor ni v Hamerfestu dostojanstvenih palač, tako ni niti ravno mnogo javnih stavbišč nego le najpotrebnejša: brzojavni urad, denarna menjalnica in dve-tri poslopja raznih konzulatov.

Izrednih bogatašev in premnoge odlične gospe menda v Hamerfestu tudi ni, in ako je kaj gosposkega občinstva, se dotično baje drži skromnosti in enoličnosti. Ljudje, ki jih srečuješ, te pogledujejo z radovednostjo, tudi ustavljajo se in gledajo za teboj ali pa sedeči in kramomljajočiči na pragu hiš, umolknejo sredi pomenka, da te morejo bolje opaziti...

Hamerfest ima 2700 preb. in obstaja nekaj čez sto let. Ali dasiravno je majhen ko najmanjše isterko mestece, se vendar ziblje v njegovem pristanu na stotine večjih in manjših parnikov, trabakljev in tesnih ribiških čolničev. Zanimive so zlasti trgovske jadrnice, ki javljajo Hamerfestovcem s svojo frfotajočo zastavo odkod so priplule, odkod so neki prispele po hamerfeško polenovko, oziroma koliko lanu, konoplja, jadvovine, železa in žita so dopeljale k njim, ki žive in životarijo na vrhuncu zemeljske oble. Kaj lep razgled nad mestom zadobiš iz prijazne gostilne, ki se razteza dokaj visoko. Lepo je tam gori že zato, ker ne sega do tjakaj... ribji vonj.

Prebivalci Hamerfesta se preživljajo namreč po večini z ribopolenovko ali trsko. Kosem okoli poldneva naslednjega jutra, najtoplejše zaviha — ko da je sneg pod mojimi nagami — otvorila okno, sem urno zopet zatislila šipe, ker mi je duh po ribah šinil do vsega živčevja. Četverooglato dvorišče dotičnega hotela, je bilo šviga-švaga na vseh štirih straneh prepreženo s konopcem, a na njem je visela riba ob ribi, na stotine svežih polenok z glavami in brez glav. Približno enako množino posedujejo tudi druge hiše; od tod izhaja jedkójaki duh preko vseh ulic, ki pa tamošnjih prebivalcev ki se ob njem spoče in rode majmanje ne razdraža. — Z ribami imajo opravila vsi, toliko možje, ki jih love,

žene, ki jih čistijo, kakor mladina, ki jih spravlja v sode in zaboje. — Preje omenjena gostilna ne le, da te odstrani od te neprijetne vonjave, marveč ti podeljuje tudi nepopisen razgled po oddaljenih fjordih ob levi, po obširnem Atlanskem oceanu ter vodi tvoje oči tja daleč v ozadje po obsežni krajini trdne zemlje, po bajnih sneženih norveških goličavah in prostranih tihotnih planotah severne Laponske, ki se pasejo po nji nebrojne črede severnih jelenov. Kar te utegne v Hamerfestu zlasti zanimati, je gotovo Meridianstotten (merid. stebèr). To je graniten obelisk z bronasto zemeljsko kroglo. Postavljen je bil v spomin na rusko-skandinavsko stopinjsko mero, ki se je vršila v l. 1816. Ne da bi hotela pripisovati Hamerfestovcem lenobo, žive menda ti ljudje z ozirom na čas jako potratno in neredno.

Ljudje se lotevajo v poletnem času, to je ob času polnočnega solnca, desetkrat na dan tega in onega posla, desetkrat na dan izidejo iz hiše in vedno, ko izza svojih okenc in izbje zagledajo bližajče se ladjo, naj je pa iz irlandskega Reikjavika ali ruskega Arhangelska, pohité tja doli na obal, da se spogledavajo od nog do glave s tujei, ki se prepeljavajo s parnika v čolnicih, ker je pred Hamerfestom morje plovnoplitvo. — Dva dni kasneje sem zaklepala vnovič kovček s tiho radostjo, da bom plula še dalje proti severu (ter tako prekosila Dr. Knifca, njega ki je doslej edini izmed Slovencev raztegnil svoje potovanje tja gori do Spitzbergov.) Vsa razigrana sem se ukrcala na ladjo ter se podvzvala do upraviteljve kajite, da si nabavim čim udobnejšo stanicico do severnega tečaja. Ali v moje veliko razočaranje mi krmilar pove, da je sezona izletnih parnikov, ki obiskujejo arktične pokrajine, končala z večerajšnjim dnem (31.VII.) in da je cilj našega parobroda Aleksandrovska na ruskem obrežju ter da moramo do tjakaj, ako hočemo videti Spitzberge oddaleč in mimo grede, ali pa izstopiti na severnem rtu ter se nato vrniti s parnikom, prihajajočim iz Belega morja. Spoprijateljila sem se zatorej z zavestjo, da bom vsaj prva Slovenka, ki je stopila na severni rt, kakor sem bila prva, ki je prestopila nekaj dni preje severni tečajnik (Nördl. Palarkreis).

Pokrajina od Hamerfesta dalje je jako skalovita in prostrana puščava brez vsake najmanjše obraščenosti, vendar se zavoljo tega zanimanje v

tujcu gotovo ne izmanjša, saj ga vedri že samo prepričanje, da je zadovoljil svoje stremljenje ter pogasil radovednost, kako je neki tam gori... V desno se zasekavajo fjordi globoko v primorje, ne da bi mu podajala klitja in žitja vsaj z najskromnejšim selcem. Nekaka otožnost se polašča vse pokrajine, ki ji podeljuje prijaznejše lice le kase gol otočič... Res, skoro gane te pogled, ko zagledaš čez dolgo v daljavi najsevernejši svetilnik Fruholmen; le-tà in tiha cerkvice na otoku pa je tudi zadnje, kar je tod postavila človeška roka. Krog tebe v nedogled se razprostira le neizmerni Ocean in ničesar drugega ne zasledi v dalji tvoje zvedavo oko, nego samotno, neobljudeno nabrežje, Nekoliko izpremembe se ti predočuje, ko plove ladja med otokoma Hjelsmō in Maasō, kajti takoj nato zadiha vate novo nepričakovano življenje.

Nad otokom Hjelsmō se dviga namreč strma pečina, tu brazdovita, tam jamasta in stopničasta, ki nosi ime Hjelsmōtoren. Potniki, bližajoči se z ladjo, menijo, da je to obmorski snežnik ali celó prvi lednik, ki naj bi jim donášal dobrodošlico imenom arktične pokrajine. Ali neenedrugo. Nek, potnik — ki ga je baje že kapitan pripravil nato, predno smo pluli mimo teh skalnatih čeri — je sprožil nenadoma svoj samokres. In glej! Njegov jek je oživel vse pečevje. Hjelsmōtoren je namreč ves pokrit z milijardo najraznovrstnejših ptic, različnih po barvi, velikosti in pasmi. Prav zategadelj mu pravijo tudi Fuglebjerg (ptičja gora). Nepopisn pa je bil prizor zlasti tedaj, ko je «Haakon» zapisal. Istohipno je namah zafrfotala vsa tista čepečajata krilatec okoli naših glav. Izza pečine se je dvignila skoro vsa tista ptičja rodovina ter se razpršila začudena in prestrašena v ozračju, letajoč zbegana semintja... Ta prizor, ki je bil tako mikaven, ter predočeval, da nas obletavajo sredi solčnih žarkov pristni snežni kosmiči, je zanimal gotovo vseh. Glasovir, ki je do takrat donel izza salona, je nagloma utihnil; po stopnicah navzgor pa je pridrela cela družčina. Mlade in starikave Britanke, ki so sedevale semintja po krovu s svojim Björnsonom, Ibsenom ali Gyerstam-om v naročji, kakor stari a gizdavi starci, ki so kadili z vso koketnostjo prijetno dišeče smodke v podolgastih platnenih počivalnikih, vsi so ob nenavadnem šumu frfotajočih perutnic dvignili glave tar natikali daljnoglede ali monocle in lorgnones. Med tem je parnik zasukal v Tuefjord ter se tako bližal in približal severnemu rtu. Severni rt — Nordcap! Na skrajnem severu naše zemlje! Sanjam-li, ali je resnica? Sem li res prispela tako daleč? Kako ne? Me-li ne prepričava dovolj to neumevno čivkanje nepoznanih potnikov, ta švedščina in norveščina, ta angleščina in danščina? Me-li ne uverjajo zadostno te puščobne ravni, to hrstljivo neobraščeno holmičje, ki obroblja Severno ledeno morje, Atlantski ocean? Mi li ne dokazujejo dovolj one-le s snegom odete planine, ki se vzpenjajo nad Ledenim morjem vse premražene in ozeble, dasi smo sredi najtoplejšega poletja? —

Izraz «Nordcap» plove od ust do ust, in usta za ustí šepetajo, da smo prispeli zdravo in srečno na najsevernejšo točko na kontinentu. Svečano in ponosno, ko labud je zaplula naša bela ladja proti severovzhodni strani rta in obtičala zabrlizgajoč, ko mlad petelinček.

Kakor pred Hamerfestom, tako je tudi pred severnim rtom morje preplitvo, da bi zamogel parobrod prav pod pečino, nedabi se zadril v podmorske nevidne skaline; in tako smo se prevozili do obale potom čolničkov. In bila nas je večja družbica, ki smo izstopili židane volje iz barčic ravno pred kamenitim rebrom, ki mu je preskrbela paroplovna družba železen ročaj ob strani za vse one, ki žele prekoračiti to, nekaj nad 300 m visoko hribino. Pot ni ravno prijetna! Opolzla je in zategadelj hoja ja ko mučna, traja pa čelo uro predno se zboljša in raztegne v ravan; sicer se vidi ob vzhodu mnogo bolj strma nego je v resnici; prav zato pa prepuščajo dame ta zabavni izletič le moškim; njihovega mnenja je bila tudi moja srbska sopotnica, ki je bila itak vsa oslabela zaradi hudomušnega želodca nad razljutenim Oceanom. — Dospeli smo končno na vršiček, odkoder se nam je razvijal diven razgled naokrog. V vsem svojem veličastju se je dvigala pred nami izza zahoda gorska planota Magerö, ki je istočasno najsevernejši otok na evropskem ozemlju. Tam zadaj za teboj, za Persanskim fjordom, se razteza nedogledna puščava, dočim valucka vse okoli tebe srebrno morje, veličastno prelestno morje. In ako ti za trenutek stisne srce neprijeten občutek, ako ti za hip spreleta zona vse telo, je gotovo le tedaj, ko se približa robu parsto metrov globokega žrela, ki zija s peklensko grozoto iznad Ledenege morja... Toda nekaj drugega je, ki odvrča od tebe tudi to bojazen in ki te docela razvedri, to pa je pogled na polnočno solnce, ki z vsem bleskom strmi vate..! —

Nadaljevanje sledi.

FRANJA KSAVERIJA:

TEMNE NOČI....

Temne noči	Potok šumi
preko poljan	lahno, v noč,
so razgrnile	vrba šušti
svoj pajčolan...	kakor nekoč...

Do vsej dobroti
je liki v bajnih dneh
nekaljene ljubavi,
ki stiskala je srci mladi
naju dveh
v topli nadi. — —

Razgrnile v svoj pajčolan
obraz moj solsan
so temne noči...

TOJO DE RENA

UČITELJ IZ SV. KRIŽA.

Prevela iz italijianščine M. Stepančičeva.

Toda nekega dne so se dverni zapahi Legine šole vnovič razmaknili; steklar je zamenjal razbite okenske šipe in nov učitelj je prispel v Sv. Križ. Ni bil ne plešast, ne star, ampak mlad človek odličnih kretenj in dostojanstvenega nastopa, kar mu je povzdigovalo ugled in moštvo, kar je izločalo iskrenost njegovega obličja ter ovajalo oni pristni ponos, ki ni niti neznamen izraz bahavosti, marveč tolmač lastne dolžnosti in tudi osebne veljave.

Vaščani so ga sprejeli z opažno nevoljo! Starega učitelja so se privadili in dogajalo se je šestokrat celó to, da so ob raznih okoliščinah popuščali v svoji nevspešnosti — kakor se je pripetilo z dnem kamenolučanja — saj niso gojili navsezadnje nikakega nasprotovanja do ubogega moža, ki je bil sicer posebljena dobrotá; mrzili so pač le njegovo družbeno poslovanje, ne njega! — Novi učitelj je izgledal, ko da je bil prišel kljubovat slovenskemu srdú, baš kakor da je prispel izzivat v najkočljivejšem političnem trenutju. Videli so ga priti v njihovo hišo, v njihov kraj z odkrito brezbriznostjo človeka, ki pojmuje podcenjevati ovire in navskrižja ter se jim porogati z izvrševanjem lastnih dolžnosti.

In novi učitelj se je res osmelil naprtati nase z nehladnočo vso dedščino napora, žrtev, stradanja in nepravil prednika, ki je padel kot žrtev svoje dolžnosti. On je občutil v sebi nadnaravno zaupnost v lastne moči, a uverenje tega njegovega duševnega nadvladja, mu je vlivalo neukrotljiv pogum napram omejenemu mišljenju onih vaščanov. Poslali so ga tjakaj, rekli so mu: Tamgori med Slovenci je neobhodno potreben italijanski učitelj, je koristno, da greste nadomestovat ranjenca, da izpopolnite izpražnjeno mesto narodnega branika! In on je vzel mirno svoje knjige pa hajd v koleselj, ko da odrdra na izletič. No in evo ga tam med durmi šolskega poslopja, na čegar stopujišču je še viden obledelotemni madež... kri onega drugega...

To je bil otrovan trn zaboden v srcu učitelja Severina Fanelli-ja, to je bila tista rana, ki je razjedala njegovo soprogo, vso ráztuženo od bolesti, vso otrplo v negovanju siromašnega telesca, ki je blagoslovilo njuno združitev anti le zato, da se je pretvorilo v brezkončni Kalvarij — telesce, ki je bolezen tako ogrožala, da bi ga bila zamogla premagati le nadčloveška okrevalna velisila. Skrb zdravljenja je bila brezuspešna in je komaj komaj opomogla naravnim močem k obrambi nežnega bitstva, ki je tvorilo edino radost, edino uteho učitelja in njegoge soproge, dočim je bila ta radost stkana iz upanja in le nade so bile, ki so nadvladovalé vse istinító gorjé.

Deček se je imenoval Peter a dasi ni še pojmoval svoje usode, vendar ni gojil nikake otroške razigranosti, ki je glavni dih mladostne dobe; on je bil pač rakitičen možiček, napol odrevenel napol udan pretežkim mislim, ki so se snovale v njegovih komaj razpoplih možgančkah.

Vendar so bili med vaščani, zlasti med ženskami — kajti srce žene stoji skoro vedno nad malenkostmi plemena — ki so nasproti tisti materi — ki je bila brezupno pritrjena s svojimi namišljenimi nadami na koščeno telesce betežnega sinčka — občutili oledeneti v srcu gnjev do učitelja, ter je usmiljenje za tiste ubožce veljalo istočasno napram Italijanu, njemu, ki je dospel tja gorj na slovansko pobočje kljubovat viharnim metežem in slovenski razsrjenosti. Pa bilo je malo usmiljencev in še ti so se poizgubili v gnječl neobčutnežev, ki jih je zakrila in jim zadušila takoj plemenito sočutje in jedva vzniklo prijaznost.

V neznatnih dušah, podvrženih občudodanju plemenitega dela, se to občudovanje kaj rado pretvori v nasprotstvo. Enako se je izvršilo z novim učiteljem v Sv. Križu, z Istranom, s Severinom Fanellijem.

Obsovražili so ga takoj, toda njegova jasna duša se ni zbegala; učitelj Fanelli je zrl mirno nevarnosti v lice, ne brigajoč se za kljubovalno godrnjanje in preklinjanje, ki sta segali do njegovih ram z vso zbesnelostjo mračnega pokrajinskega elementa.

Tri dni kasneje pa je prišla za njim njegova družinica ter se ustanovila v hišici — zali in mali — ki jo je vrtič ločil od vozne ceste. Sv. Križ - Nabrežina. V tistem vrtiču, s cvetličjem skrbljivo obnovljenem so vaščani skozi plot lahko večkrat zapazili plavalaso suhljato gospo s svetniškim obrazom, brez svita smehljava in videli so lahko poleg nje desetletnega dečka po sili vzraslega, revnega in sestradanega od neprestanega pretrpenja, ki je ostavilo sledove bolesti na voglatem bledem obrazku. A v obrazku tistega stoječega mrlička sta dve svetlikajoči očesci vase vsrkavali in v zenicah izražali ves tok revčkovega životarenja ko da mora v tistih dušnih okencih vzplamenti korenito okrevanje, vpirajoče in braneče se preranemu mrtvilu.

Nekega dne se je Ciril, krčmarjev sin iz Sv. Križa, ustavil zvedavo ob vrtuem plotu s kopo vaških paglavcev. In ko je zagledal bolehavega skrivljenega in osuhlega fantka, ki se je polagoma pomikal ob materinem krilu, je opomnil s porogljivim usmevom: Pogledjte, ta-le je sin italijanskega učitelja! Otroci so z radovednostjo utikali svoje noske med ograjne preklje ter premostrivali Petra s tisto resnobno zamišljenostjo — ki je lastna zlasti otrokom, kadarkoli gledajo nekaj z začudenjem — in z nezaupljivim preudarjanjem, ki je značilnost slovanske nravi. Naposled so se medsebojno spogledali in zaničljivo posmihali. Ciril pa je nemo sodbo vseh vtelesil v določén rek; ki je obtičal ter se ovehil, kakor sklepčna razsodba: Bebec je! — To je bil krst nesrečnika; od onega dne jim bolehavi dečko ni hil drugega nego italijanski bebec iz Sv. Križa.

Nadaljevanje sledi.

SOKOLICA:

POTRJENCI.

(Colskim fantom v spomin.)

Črni prapor vihra v vetru....

Po cesti drdra voz, ves spleten z zelenjem in ozaljšan s cvetjem; še konja, dva čila vranca, nosita na svojih grivah velike šopke raznovrstnega cvetja in zelenja. Na vozu sedi trideset mladih fantov, trideset junakov — sokoličev. Iz oči jim sije pogum, krog usten igra ponosen nasmeh, a iz vseh teh mladih teles veje trdna odločnost in železna volja. Štiri belomodrordeče trobojnice jih spremljajo in jim šepetajo tihe pozdrave majke domovine. V sredini se vzpenja dolg črn prapor in vihra v vetru; čisto v vrhu klonijo glavice tri krvavordeče vrtnice: v tri velike kaplje srčne krvi se je strnilo brezštevila kapljic in je kanilo na črni prapor, da tako pokaže najglobokejša čustva majki domovini...

Kako Vam je, sokoliči?

Saj veste! Sto krempļjev bo planilo na Vaše spremljevalke in drugih sto bo pograbilo Vaša sveta čustva, jih poteptalo in pomandralo, da bo jeknilo srce bolečine in se zvilo v krčih. Težke pesti bodo padale po Vaših obrazih in bijle na Vaša prsa, še težje psovke bodo obletavale Vaša sveta čustva. Kako Vam bode takrat, sokoliči?

Takrat, o majka domovina, poglej nanje, ki so zrastle iz tvoje krvi, ki so sesali na tvojih prsih in ki so se danes pokazali vredni tvoji sinovi, na nje poglej in položi Svojo hladilno roko na njih pekoče rane in sprejmi jih v duhu v svoje okrilje!..

O mraku so se vračali. Že od daleč se je glasilo ubrano petje znane otožne melodije in kmalu za tem je pozdravljala belomodrordeča trobojnica. Voz se je ustavil in trideset postav ga je obkolilo.

„Vsi?“

In kakor iz groba je zadonelo:

„Vsi!“

„In kanile so tri kaplje vroče, srčne krvi! In izgubile so tri spremljevalke! — — —

Trideset glav je klonilo in še enkrat toliko solz se je pomašalo s prahom. Pretreslo jih je do krvi in do mozga in roka je šinila trudna preko oči.

Oh, sokoliči! Kaj je tista krvava raza na desnem licu? Kaj pomeni oni krvavi trak po celem obrazu? In robec okoli vratu ves okrvavljen, kje se je oškropil s krvjo? Oh, in ti najmlajši, najšibkejši med vsemi, ti, mlad kakor je rosno jutro, še poln svetega ognja v očeh, odkod tvoje zabrekle roke ob zapestju? Zakaj se ti celo telo stresa v sunkih? —

„Zakaj? Komaj došle, nas je zagrabila črna jata, oropala, bijla in tepla. Mi pa smo se bojevali; za vsak posamezen kos smo se borili kot levi, a kaj, ko je bila premoč. Potem je prišel poveljnik in nas zaprl. Mene so trdo vklenili v verige, da je brizgnila kri izza nohtov in padalo je po meni.... Za dobro uro so me odprli in sestal sem še z ostalimi, ki so jih kakor mene zapisali v črne bukve. In molče smo se spogledali in koj nato so se vse oči obrnile v edino nam spremljevalko, ki je v skritju ostala. Tovariš je stopil iz kolobara, jo dvignil visoko, zavihtel na vse štiri strani in vzkliknil:

„O, kralj Matjaž, tukaj ti izročim naš ponos in naše hrepenenje, naše solze in naše trpljenje! Sprejmi jo v svojo oblast in v svoje varstvo, da nam jo nekoč povrneš čisto in nedotaknjeno, da nam bode vnovič vihrala v srečnejših dneh, pod svobodnim solncem.“ — — —

In vseh naših trideset postav je pokleknilo in pobožno poljubilo svetinjo majke domovine... V slovo.... kajti na zahodu je že zabliskalo in votlo zagrmelo.... V našo trobojnico pa je zapihal južni veterc in jo lahno in božajoče suval naprej navzgor, da je plula v ozračju ter se izgubljala po vedrini kakor modri rdeči igračkasti balončki, dokler ni izginila v rojstvenem kraju, na vzhodu..

JV. SMREKARJEVA

O VAZNOSTI HRANE.

Večji del surovega živeža je težko prebavljiv, treba ga je tedaj prirediti tako, da ga želodec laglje in bolj prebavi. To nalogo izvršuje gospodinja v kuhinji. Tu se živila prirejajo na razne načine: kuhajo se, dušé, peko in cvro. Najznamenitejši pripomoček je pri tem seveda voda, ki razgreta blagotvorno upliva na živež.

Naša hrana je sestavljena iz majhnih stanic; to so mali mehurčki, ki jih obdaja mrenica. V teh mehurčkih je beljakovina, škrob, toščica in druge hranilne snovi. Skozi stanično mrenico mrzla voda le slabo prodira; kadar voda zavre, se pa spremeni v paro, ta prodre skozi mrenice v mehurčke; vsled pritiska se začno ti mehurčki raztezati in se razpočijo. Tudi rudninske snovi se navadno šele v vroči vodi razpuste. — Vrela voda ima 100° C toplote. Naj kuharica še tako kuri, toplota kropa in pare

se ne izpremeni. Ako pa pokrijemo lonec, tako da vodna para ne more uhajati iz njega, tedaj se razgreje voda mnogo višje. Zato pokrivamo posode, kadar potrebujemo za prirejanje jedil večje toplote. V to svrhu je najboljši takoimenovani Papinski lonec, ki se zatvori s pokrovcem tako dobro, da se voda v loncu mnogo bolj razgreje kakor v kakem drugem loncu in se zato tudi jedila hitreje skuhajo.

Živež imamo deloma od živali, deloma od rastlin. Živalska jedila so bolj krvo- tvorna, rastlinski živež pa je bolj toplotvoren. Najtečnejša živila iz živalstva so: meso, kri, možgani, jetra, jajca, mleko in sir. Najznamenitejša hrana iz rastlinstva pa je: žito, seme, oljnato seme, gomolji, sadje, sočivje, buče i. t. d.

Meso. Vsako meso je sestavljeno iz beljakovine, vode, toščice in nekaj rudninskih snovi. Po hranljivosti se

vrsti meso takole: kuretina, golobje meso, srnetina, govedina, teletina, ribje meso. Po prebavljivosti pa: ribje meso, kuretina, divjačina, teletina, jagnjetina, govedina, svinjina.

Mleko je prvak vsega živeža in ima v sebi toplotvornih in krvotvornih snovi v primernem razmerju, tako da lahko rečemo: mleko je meso in kruh obenem. Mleko je sestavljeno iz 4—4% mlečnega sladkorja, istotoliko surovega masla in prav toliko sirnine in $\frac{1}{2}$ % trdih snovi; vse drugo pa je voda. Tolšča ali surovo maslo je v mleku v obliki majhnih kroglic, ki so obdane s tanko mrenico. Ako stoji mleko dalje časa v posodi, se vzdigajo te kroglice na površje in tvorijo smetano. Čim več smetane se napravi na površju, tem boljše je mleko. — Smetana se mete v pinji. Kroglice se sprimejo v večje kepe in tvorijo surovo maslo. V tem pa še vedno ostane nekoliko mleka, ki se začne pretvarjati v mlečno kislino in v masleno kislino amonijak. Vsled tega postane maslo žarko. Zato treba presno maslo zgnesti in v vodi izpirati toliko časa, da gre samo čista voda iz njega. Da se dalje časa ohrani, treba ga je osoliti in prekuhati. Tako dobimo maslo.

Ako mleko dalje časa stoji, izpremeni se en del mlečnega sladkorja v kislino, zato se mleko skisa ali zasiri. Ako kislino mleko skuhamo, se loči sirnina od kisle siratke in sirnina se sprime. Tudi v sladkem mleku ločimo sirnico s tolščo vred od vode in to imenujemo sir.

Mleko vsrkava rado vase različne pline, zato je treba gledati na to, da je mleko vedno v čistem prostoru.

Moka. Med rastlinskimi živili so najboljša ona, ki imajo v sebi mnogo škroba. Kdor hoče torej imeti zdravo in tečno hrano, mora uživati taka rastlinska jedila, iz katerih se dobiva moka. Moka je v žitu, v krompirju in sočivju. Moka ima v sebi mnogo škroba in beljakovine, torej nekaj toplotvornih in nekaj krvotvornih snovi. Vse

vrste moka pa niso enako hranilne in tudi ista vrsta ni vedno enako hranilna. To je odvisno od rastline same, še bolj pa od načina, kako se moka proizvaja iz žita. Skrob se nahaja bolj v sredini žitnega zrna, lepivo, ki je najredilnejša snov, pa je pod semensko kožico in v kožici sami. Kadar se žito melje, se odloči kožica od jedra in pride v otrobe. Kolikor več otrobov se izloči iz moka, tem bolj bela je, toda obenem manj hranilna. Zato je tudi črn kruh tečnejši nego bel. Tudi je kruh iz nerazdrobljene moka laglje prebavljiv.

Moka se jako rada pokvari, zato jo je treba večkrat premešati in prezračiti, da ostane suha. Dobra moka je rumenkastobela; med prsti se čuti suha in čvrsta in škriplje.

Kruh je najvažnejši pa tudi najpotrebnejši živež, ker ima mnogo takih snovi, ki jih potrebuje človeško telo. Moka za kruh mora biti dobra, suha, zmleta iz nepokvarjenega žita. Dober kruh je lepo visok, skorja mu je rjavkasta in gladka, sredica prožna in polna luknjic. Skorja se ne sme odločiti od sredice.

Prikuha. Vse vrste prihuh razen stročnic, so malo hranilne. Imajo pa v sebi nekaj rudninskih snovi in rastlinskih kislin. Zaraditega so tudi zdravju ugodne. Izmed vseh prikuh je krompir najznamenitejši. Sam na sebi sicer ni posebno redilen, ker ima v sebi 75% vode, le jako malo beljakovine, 17—20% škroba, nekaj rudninskih soli ter jako malo tolšče. Zato treba jesti krompir dobro pripravljen ter še z drugimi jedmi. Isto velja tudi za zelenjad: zelje, ohrovt, špinačo i. dr. Ker nimajo te prikuhe nikake tolšče v sebi, jih treba dobro zabeliti.

Velike hranilne vrednosti je sočivje: fižol, grah, leča. Sočivje ima trdo luščino, katero voda težko prodre; zato se težje skuha in ga je treba že zvečer namočiti.

Jako redilno je **ovočje ali sadje**; ono krepi telo in čisti kri.

M. SKRINJARJEVA:

KRESNICE.

1.) Kdor meče blato na bližnjika, je že sam prej onesnažen, ker zajemlje blato prvi s svojo lastno roko!

2.) Ljubezen je brezmadežna boginja, ona ne pozna sebičnosti.

3.) Sovrašтво je nestvor propalosti.

4.) Ljubezen se rodi sama; sovraštvo potrebuje ves duševni napor.

5.) Po nečolžnem pretrpljene krivice so v starosti trpko čistilo krepke duše.

6.) Človek z gnjevom v srcu naj se ne bliža svetlišču prosvete, kajti prosveta je vir popolnosti in dobrote.

7.) Vsak človek se vrsti med krasoto prirode, ali marsikdo ima tako otopele čute, da krasote niti ne opazi.

8.) Človek živi v onem svetu, katerega si ustvarja sam, zato ne ovirajmo ga v njegovih namenih.

9.) Mi vsi imamo svoje solnce, ali si zatiskamo oči pred njegovo svetlobo.

10.) Vsak človek ima ustvarjajočo silo v sebi, ali vsakdo se je ne zaveda.

11.) Človek se igra z silo in močjo prirode, kot da je njegova igrača.

12.) Vsak človek ima svojo zvezdo vodnico, ali vsak ne more ali noče hiteti za njo.

13.) Človeku se ponujajo v brezplačno službo vse boginje kreposti, ali človek jih podi od sebe ter si izbere raje strasti, ki jim žrtvuje svojo prostost in voljo.

14.) Dobrota je hčerka ljubezni, kateri je oče značaj.

15.) Značaj je oče vseh duševnih vrlin.

16.) Jezik bi moral biti izraz duše, ali je često hlapec podlosti; jezik je tolmač dušnih čutov, po teh izpoznamo človeka.

17.) Sreča je le v prirodi, ne išči je drugod!

18.) Vir modrosti je skrit v samotni in ne v šumečih dvorih.

- 19.) Človek je sin večne ljubezni, torej nesmrten.
- 20.) Ne zakrivaj si nagote z ukradenim plaščem.
- 21.) Maščevanje ponižuje človeka.
- 22.) Naši najhujši sovražniki so naše strasti, ker jih zakriva plašč sebičnosti.
- 23.) Z orožjem v roki ne išči zadoščenja.
- 24.) Odpuščanje razoroži najljutejšega sovražnika.
- 25.) Človek rabi zase jako malo.
- 26.) Zavist je nestvor hudobije.
- 27.) Vsakdo je lahko srečen tudi v nesreči.

- 28.) Čista vest je blažilo najhujši rani.
- 29.) Tudi malo dete ima veliko dušo.
- 30.) Ne ubijaj otroka z kletvino, ker kletev je mla-di duši nevihta.
- 31.) Plemenitost je najkrasnejša dušna cvetka.
- 32.) Naša duša objema celi svet in vendar se za-dovolji bivati v celici telesa.
- 33.) Ne pripogibaj kolena pred bogastvom; pač pa pred veličanstvom čistega značaja.
- 34.) Ni blaten oni, ki ga drugi blatijo pač pa le oni, ki blati.

DROBTINE

ŽENITOVANJE I. JUGOSLOVANSKO KRALJA. *)

O dinastiji Karadjordjevičev.

Dinastija Karadjordjevičev je bila od vsega početka simbol boljše bodočnosti med razne države razdeljenih jugoslovenskih plemen. Z junaškim nastopom Črnega Jurija se pričanja v jugoslov. zgodovini borba za osvobojenje. Ime Karadjordjevič je bilo v dobi našega suženjstva istovetno z jugoslovenskim narodnim prepričanjem, kajti kdor je trpel radi tega imena, je trpel radi svojega prepričanja. Mnogi med nami so blagoslavljali to ime v ječah in internatih, na bojnem polju, pa tudi v tihem delu za uresničenje naših velikih narodnih idealov.

Osvobodilnemu boju Črnega Jurija je sledilo ilirsko gibanje, ki je v naših krajih rodilo idealen žarek prve luči ujedinjenja vseh Jugoslovenov, Imena Kopitar, Karadžić, Gaj, Vraz, Lisinski pomenijo idejno borbo za naše ujedinjenje. Različna sredstva, toda isti cilj. Kar so storili Srbi za svoje osvobojenje, so storili tudi za osvobojenje Hrvatov in Slovencev.

Slovenci sicer nismo imeli nobenega svojega Zmaja Jovanovića, Strossmayarja in Račkega, toda tudi naši stari narodni delavci so pripravljali v najtežjih razmerah slovensko ljudstvo na dan osvobojenja in ujedinjenja, ki je pa bil takrat še silno meglen.

Tako je bilo vse devetnajsto stoletje nekaka instinktivna, navidezno neenotna, toda v bistvu naravno logična posredna pripravljalna doba za veliki dan 2. junija 1903. ko je beogradska narodna skupščina izbrala enoglasno princa Petra za kralja Srbije, kajti s povratkom Karadjordjevičev na srbski prestol, je srbska narodna volja svečano in mogočno manifestirala končni cilj: osvobojenje in ujedinjenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, kar je bil tudi cilj kralja Petra I. Osvoboditelja.

Besede kralja Petra, »Kar je začel ded, to bo dokončal vnuk!« vsebujejo proroštvo, ki se je deloma že izpolnilo v balkanskih vojnah, deloma z zmago-slavnim pohodom kraljeviča Aleksandra proti zdru-ženim sovražnikom, v septembru 1918. Da se to proroštvo ni izpolnilo v polnem obsegu vključ s slavo ovenčanemu srbskemu orožju in vključ volji hrvatskega in predvsem slovenskega plemena, so zakrivile »višje sile«, ki se v zavesti svoje premoči napram izmozganemu in izkrvavelemu jugoslovenskemu narodu niso ozirale na naše naravne meje na zapadu

in na severu. *Toda izpolnile se bodo!* To nam jamči junaški sin kralja Osvoboditelja, ki je kot prestolonaslednik v imenu svojega očeta proglasil ujedinjenje Srbije z zemljo Slovencev, Hrvatov in Srbov v edinstveno kraljestvo jugoslovensko.

Srčna zveza našega kralja Aleksandra s princezinio Mariolo nam je poroštvo, da naši bratje onkraj meje upravičeno gojijo upanje na izpolnitev končnega cilja: ujedinjenje svobodnih Jugoslovenov v veliki Jugoslaviji *od Drave in Soče do Črnega morja.*

Dal bog in sreča junaška, da bi mogla zgodovina imenovati našega kraljevskega ženina Aleksandra Velikega, ki je s svojim mečem presekal jadranski vovel in maščeval gosposvetsko Kosovo!

Naj bi se skoraj zasvetila na glavi naše prve jugoslovenske kraljice krona, o kateri poje pesem primorskih Jugoslovenov: »Popuhnili je tihi vetar, tihi vetar od Levanta in prinesel Mari kruno«, to je *one naše kraje, kjer še ni zasijalo solnce narodne svobode.*

Zato naj grmijo topovi in naj naznanjajo urbi et orbi da praznujemo osvobodjeni Srbi, Hrvati in Slovenci skupno z našo kraljevsko dvojico nov datum v zgodovini končne zmage jugoslovenskih ciljev.

Svečanosti na poročni predvečer.

Jahta romunskih suverenov je krenila iz Moldave. Ko so jo opazili naši monitorji, vsidrani pri Dobravici, so takoj v pozdrav kraljevski dvojici in visoki nevesti oddali 21. streliv. Nad jahto so začeli krožiti v raznih višinah naši vojni aereoplani in hidroplani. Čim so se približali v primerno višino nad jahto, so zrakoplovci začeli metati cvetje v pozdrav. Povsod na obrežju pa se je zbralo mnogo-brojno naroda, ki je iskreno pozdravljalo prihod rumunskih suverenov. Romunski jahti se je nato pridružilo naše brodovje, ki je spremljalo nevesto do Beograda.

Tega dne je bilo v Beogradu posebno živaheno in praznično. Vse v zelenju, v okraskih in zastavah. Razne narodne noše nudijo tujcu nenavadno pestrost in živahnost.

Iz vojašnic so v najlepšem redu prihajale edinice raznovrstnega orožja, pehota, artiljerija, konjenica in tehnične čete. V vojni opremi in v najlepšem

*) Iz raznih časopisov.

redu so zasedle vse glavne ulice, po katerih je bil po programu določen veliki in sijajni sprevod.

Za špalirjem vojske pa so se zbrale nepregledne vrste naroda, ki je z nestrpnostjo pričakoval prihoda romunske kraljeve dvojice in visoke neveste.

Ko so začuli prvi strel s kalimegdanske trdnjave, tedaj je množica postala povsod napeto pozorna. Povsod so valovali vzkliki: »Sedaj prihaja!«

Velikanska množica naroda je kralju Aleksandru priredila navdušene in iskrenosti polne ovacije, ko se je vozil proti pristanišču k sprejemu romunske kraljeve dvojice in svoje neveste. Z novega dvora je pridirjala častna garda, spvemljajoč avtomobile. V katerih so bili kralj Aleksander, knez Arzen, kneginja Jelena in princ Pavle. Za temi so sledili kmalu zastopniki tujih suverenov in misije tujih držav. Veliki oder na savskem bregu, ki je bil pripravljen za pristan kraljeve jahte, je kmalu nudil sijajno in slikovito sliko. Na čelu vojaškega kordona je stala vsa generaliteta in admiraliteta.

Lepo sliko je kazal tudi prostor beogradskega sindikata. Tam so bile razvrščene deputacije ženskih društev iz vseh krajev države. Sokoli in Sokolice so navdušeno pozdravljali bližajočo se kraljevo jahto.

Hkratu pa je fregata veslačev raznih športnih veslaških klubov iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Osjeka in dalmatinskih mest začela na Donavi pozdravljati kraljevo jahto. Obenem pa so nad Donavo še vedno krožili vojni aeroplani in hidroplani. Nprestano metajoč na jahto krasno sveže cvetje.

Jahta se je nalahno bližala z zelenjem in zastavami obeh držav okrašenemu odru. Topovi na Kalimagdanu so gremeli dalje, oddali so 101 strel v pozdrav visokim kraljevskim gostom in lepi nevesti. Na Donavi se je med tem usidralo naše brodovje. Stirje donavski monitorji, so obenem iz brzostrelnih topov gremeli došlece v pozdrav.

Ladja ja pristala k savskemu bregu. Prvi so stopili na oder Nj. Vel kralj Ferdinand. Ni Vis. kraljica Marija z Nj. Vis. nevesto kraljično Marijo. za temi je sledilo ostalo spremstvo. Iz tisoč in tisočerih grl je v tem trenutku zadonel v pozdrav visokim gostom iskren in gromki »Živeli!«

Čim je romunski kralj s kraljico in nevesto Marijo stopil na oder, je prvi pohitel k njima kralj Aleksander. Vsi so se nadvse iskreno in pristrčno pozdravili. Patrijarh je po starem srbskem običaju prvi blagoslovil došlo nevesto, nudeč ji obenem hleba in soli na krožniku.

Nj. Vel. kralj Aleksander je na to došlim gostom predstavil člane vlade, diplomatski zbor in ostale dostojanstvenike.

Romunskega kralja Ferdinanda in rodbino je na to pozdravil v imenu beogradske ohčino mestni načelnik prožeč kralju na srebrnem krožniku hleb in sol.

Po končanem pozdravu je poklonil načelnih občinske uprave kraljici Mariji in kraljični Mariji krasne šopke svežega cvetja. Po končanem raportu je vojaštvo visokega suverena pozdravilo z gromkim »Hura, hura!«

Nato se je razvrstil sprevod, ki je bil nadvse stjajen in veličasten. S kraljevo konjeoiško gardo

na četu in fanfaristi kot glasniki prihoda romunskega suverena, se je sprevod v najlepšem redu razvrstil in pomikal do novega dvora.

Po vseh ulicah je prirejal narod viharne ovacije. Z vseh oken so na kralja in nevesto leteli neštevilni šopki, cvetje in zelenje. Pa tudi množica, stoječa po ulicah, je metala cvetje v avtomobile tako, da so bili vsi s cvetjem pokriti. Po vseh ulicah ali bolje po vsem mestu je zavladovalo živahno življenje in vrvenje. Potem je veličastni sprevod prispel skozi dvorišče novega dvora na stari dvor, kjer je bilo odkazano romunski kraljevski dvojici in nevesti v posebnih, krasno opremljenih sobanah stanovanje.

Ponoči so vsa pevska društva priredila nevesti pozdravno podoknico, pod naslovom »Pozdravna pesem kraljevi nevesti!«

Kralj, njegova nevesta in kraljevi gosti so stopili na balkon in sprejeli veličasten pozdrav navdušene množice z iskrenim zadovoljstvom. Ko je kralj zapustil balkon, se je narod polagoma razšel, toda ulice mesta so bile pozno v noč polne občinstva.

Poročni dan.

Zagrmeli so topovi na belgrajskem gradu in odgovorili so jim topovi in zvonovi po vsej širni Jugoslaviji, naznanjajoč jugoslovenskemu narodu poroko prvega njegovega kralja narodne krvi.

Mesto je sijajno okrašeno. Povsod vihrajo jugoslovenske in romunske zastave. Že pred tremi zjutraj so bile ulice, določene za sprevod, nabito polne občinstva. Posebni vlaki so pripeljali z vseh strani kraljevine karovane prebivalstva v narodnih nošah. Vojska se je začela razvrščati že na vse zgodaj po ulicah, koder bo šel svatovski sprevod. Balkoni in okna so polna gladalcev.

21 topovskih strelav je naznanilo začetek svečanosti. Kralj je odšel iz svojega stanovanja v stari dvor, odkoder je pripeljal nevestin brat nevesto. Ob zvokih godbe se je začel pomikati (s svatovsko pesmijo »Odbi se-biser grana«), iz starega dvora svatovski kraljevi sprevod, ki je nudil veličastno sliko. Na čelu sprevoda je jahal Hercegovac v bogati črnogorski noši, noseč zastavo kraljevskega doma. S svojo mrko, ostro postavo je naredil poseben vtisec. Poleg zastavonoše sta jahala dva Sokola, za njimi pa konjeniška četa, sestavljena od deset konjenikov vsake jugoslovenske pokrajine. V prvi vrsti so jahali Hrvati iz Medmurja, za njimi Slovenci iz bleške sokolice, nato Dalmatinci v vlastelinskih oblekah, Bosanci v razkošnih orientalskih z zlatom vezanih oblekah, za njimi Hercegovci, Makedonci in najzadnji Šumadincci.

V precej veliki razdalji za to konjeniško četo je jahala fanfara gardijske godbe, za njo pa v kočiji dvorni maršal kot vodja uradne cerimonije, a za njim polkovnik poveljnik kraljevih konjev. Takoj nato je prišel kraljevski svečani voz, ki so ga vlekli štiri belci, peljani od šestih gardistov. V tem sijajnem vozu sta sedela kraljeva zaročenca in romunski kralj. Nevesta je veselo gledala naokoli. Ljudstvo je z vseh strani burno pozdravljalo.

Za kraljevskim vozom so vozili zopet štiri belci voz, v katerem sta se nahajala romunska kraljica in kralj Aleksander. Pripeljali so se nato vozovi z vojvodi in knezi.

Med burnim klicanjem ljudstva se je sprevod ustavil pred saborno cerkvijo.

Tu je svečeništvo pričakovalo prihoda svatbenih gostov. Med tem časom je bila vsa cerkev, lepo okrašena in prevlečena z narodnimi tkaninami, napolnjena z visokimi dostojanstveniki. Prav blizu altarja so bili zbrani vsi cerkveni dostojanstveniki raznih izpovedanj, dalje člani kraljeve rodbine, za njimi misije tujih držav, vsa kraljevska spremstva, vojvode in generali ter visoki državni funkcionarji.

Med drugimi cerkvenimi dostojanstveniki so bili prisotni tudi zagrebški nadškof, sarajevski ulema, protestantski pastor in veliki rabin.

Poleg patriarha je pričakovalo kralja šestnajst vladik. Patriarh je spremil zaročenca v cerkev in odšel k oltarju. Na koru so zapele «Radujtesja!». Številno večeništvo je med petjem podalo kralju Aleksandru in njegovi zaročenki sveto evangelje in ikono v poljub. Nato se ženin in nevesta približata k cerskim vratom pred oltarjem, kjer ju je patriarh blagoslovil s križem, ki sta ga oba poljubila.

Nevesta je bila v svoji dolgi, z zlatom pretkani kopreni, ki je segala do tal, lepa kakor vila. Na lepih laseh se ji je svetlikal diadem. Vlečko so ji držale tri deklice v narodnih nošah, ena Hrvatica, druga Srbkinja, tretja Slovenka. Vsled svečanosti momenta je bila nevesta nekoliko bleda.

Kralj je izgledal vesel in svež. Bil je oblečen v svečano generalsko uniformo. Oba, ženin in nevesta, sta se smehljala.

Na Kalimegdanu so med tem časom začeli grmeti topovi. Nato je počil prvi strel naznanjajoč, da se prične svečana poroka.

Kralj je odpasal sabljo in jo izročil adjutantu. Tudi navzoči generali in častniki so odpasali sablje.

Kum, vojvoda, je pristopil h kralju. Stari svat (starešina) pa je pristopil k nevesti kraljici Mariji. Oba sta imela v rokah vžgano svečo.

Strežnik je na to izročil patriarhu kraljičin prstan za kralja, a kraljev za kraljico.

Patriarh je za tem svečano pozval starega svata, da naj izmenja prstane. Po izmenjavi prstanov je patriarh slovesno vprašal kralja in kraljico, če sta pri volji stopiti v zakon. Oba sta odgovorila glasno «Da, Vaša svetost!». Svečeništvo je med tem časom obšlo oltar, pevajoč psalme, med drugimi: «Svjati mučenici!...» in «Slava Tebe»....

Dva višja duhovnika sta prišla izza oltarja in sta prinesla na žametastih blazinah dva venca, katera je patriarh postavil na glavo vladarju in vladarki. Pevski zbor na koru je zapel v tem hipu krasno poročno pesem.

Z belgrajskega gradu in monitorjev je zagrmelo topovsko streljanje, ki je naznanilo ljudstvu, da je poročni čin končan.

Patriarh je vzel srebrno kupo z vinom in jo ponudil novoporočencema, katerima je snel venca z glav, čitajoč molitve: «Otač, sin i sv. Duh, odpusti!».

Kralj je nato odpeljal kraljico na kraljevski prestol. Pristopili so stariši, ki so novoporočencema prisrčno čestitati in sami sedli poleg prestola. Patriarh se je nato obrnil do visokih novoporočencev s kratkim, toplim govorom, v katerem je pojasnil

pomen ravnokar izvršenega čina. Zbor na koru je nato zapel «Mnogaja ljeta!». S tem je bil poročni čin dokončan in kralj in kraljica, patriarh in priče so podpisali poročno listino.

Vrnitev v novi dvor.

Med velikanskim navdušenjem množice in grmenjem topov se je kraljevska dvojica kralj Aleksander in kraljica Marija povrnila v novi dvor

V sprevodu sta se sedaj v gala-kočiji vozila kralj Aleksander in kraljica Marija sama. V drugem vozu sta sedela romunski kralj in kraljica. Sledili so ostali po gotovem vrstnem redu.

Ko sta visoka novoporočenca stopila z voza, je nevesta stopila na belo platno, razprostrto po navadnem običaju od voza do vhoda v dvor. Tu je pristopila h kraljici mlada, zdrava kmetica in rojstne vasi kraljevega deda Jurja, ki je dvignila h kraljici svoje malo dete. Kraljica je primila otroka v naročje, ga poljubila, mu podarila po starem narodnem običaju svilnato srajco ter ga oddala kralju, ki je otroka tudi poljubil in ga oddal materi. Nato je kraljica vzela v roke hleb kruha, ki ji ga je ponudila v narodni noši oblečena deklica. Nato je prekoračila hišni prag, kjer jo je sprejela namesto matere kraljeva sestra Jelena. Medtem je v dvorski dvorani godba intonirala svečano svatovsko koračnico. V veliki dvorski dvorani sta nato kralj in kraljica v družbi starišev in najbližjih sorodnikov sprejemala čestitke inozemskih odposlanstev, kraljevske vlade, patriarha, predstavnikov cerkve, častnikov kraljeve hiše in drugih. Med vsem tem časom je vladalo po mestu živahno razpoloženje. Povsod so igrale godbe, vse ulice so bile polne ljudstva.

Svatbeni obed.

Po sprejemu v kraljevskem dvoru se je vršil svatbeni obed, na katerem so bile izmenjane množične napitnice za blago srečo visokih novoporočencev.

Zvečer je bila dana na dvoru poslovilna večerja. Monitorji so razsvetljevali do pozno v noč mesto z reflektorji, a podonavska flotilja je metala umetne ognje. Navdušenje po mestu je doseglo višek.

Ob 22 sta kralj in kraljica zapustila dvor in se podala na poročno potovanje na Bled.

Gospodinjstvo:

Mehurji na nogah, napolnjeni z vodo se napravi-jo posebno radi po leti pri naporni hoji. Nikoli jih nikar ne prerežimo z nožem ali s škarjami; pač pa jih lahko prebodemo z desinficirano iglo, da more odteči voda iz mehurja. Ko smo vodo popolnoma iztisnili, namažemo mehur z borovo vazelino ali pa z ichthyolovim mazilom, kože pa nič ne odrezujemo. Zelo dobro je, če položimo na bolno mesto tudi sterilizirane vate in nalahko obvežemo. V komodnem obuvalu lahko potem brez težav in nevarnosti (zastrupljenja krvi!) hodimo. Namažemo pa vsaj dvakrat na dan, zjutraj in zvečer; mlačna kopel pred mazanjem deluje zelo dobro.

UREDNIŠKA LISTNICA.

BePo. Vam rada ustrezem in pošljem prihodujo Jadranko v G! —

Mila: Nisem nikak guščar, da bi me zbegalo recitiranje takega purmana, kaj mu pa hočeš — piščancu, saj ga pomilujem revšeta, ko bi vendar bolje strilo, da bi si šlo zašivat gumb na botejzci.

Aleksandra: Le vztrajajte pri svojih stihih, dokler Vam mladostna struna brenka tako žgoleče! Milši so ti Vaši napisani vzdih, ti otroškorazigrani vzkliki, te prikriti srčne kapljice nego iz cigaretnih saj izdihano hlipanje najnovejših poetunov — ki si domišljajo, da so Prešernovi potomci in Zupančičevi bratranci, ako se jih je kak mesečnik usmilil ter jim ponatisnil verz, ki je zadišal po poeziji le, ker je bil natisnjen sred poezijo.

Marta: Je pač tako: Pometaćem so zavidni pometaći, branjevkam so škodoželjne branjevke, odvetnikom — pravniki, učiteljicam pa učiteljstvo! —

Idrijčanka: Dotična stvarca, dasi je rimana, je brez vsake poezije. Pomislite le! Bi-li v prozi povedali kako drugače? Ne! Ergo! Navedli ste le dva prosta stavka, razdeljena na osem vrstic! —

Julijana: Kaj še! Beležka tistega, od same jeze skisanega in pretiranodomisljavega gaspudka, mi ravnotako malo imponira, ko njegove preplašene oči, njegovi redki zobje, njegova črna kravata in njegov nečedni ovratnik.

Gg. Ivančič Mariji v Postojni, Šček Ani v Vipavi in Šček Karolini v Sv. Petru na Krasu! Ker ste svoječasno naročile Jadranko in jo sedaj brezplačno zavračate, vedite, da z molkom ničesar ne odpravite in raje blagovolite izplačati dolžni znesek! Če imate Ve svoje kaprice, morate pač dovoliti, da jih imam tudi jaz!

Josipina Bi.: Ne morem Vam zamolčati, da sem Vas smatrala bolj vestnim in bolj taktim! Po šestih mesecih zavrnete list nedabi dostavila — kakor so storili drugi olikanci — plačilce kot odškodnino za trošek in trud, ki ga je imela uprava z Vam namenjenim listom, ko je 6 mesecev zaporedoma zaznamenovala Vaš priimek v zapisniku, beležila Vaš naslov na pošiljatev, lepila in prigibala, odpošiljala na pošto, plačevala poštno tekoči račun in končno bila prisiljena zavreči pomečkane in nečedne liste. Menim, da bi si tolike neotesane korajže ne vzela napram kakemu tujerodnemu podjetju alla „Über Welt u Meer“ ali „Il Corriere della Domenica“, toda seveda, med nami Slovenci mora biti vse odpustljivo: črni nohti, rumeni zobje, skrčena pest in podkovana brca... No, pa de bo imela uprava Jadranke vsaj mičkeno zadoščenje za svoje opravilo, poklonite primeren znesek šolski knjižnici! —

Gospodične X. Y! Izvolite izpopolniti poštne položnice, poslane skupno v zavitku na en sam naslov! —

Mici. Jadrankini nasprotniki so trije moški in tri ženske, torej samo trije pari, sicer zadosti za hujskanje drugih, vendar še premalo, da bi Jad. naročnikom pogasili zanimanje za iz gole trme in zlobnosti obrekovani list.

Vera! Naj Vas nikar ne spravlja iz ravnotežja dejstvo, ker Vam je dotičnik primerjal žensko z gagajočo živalico, saj Vas mora pri tem tolažiti naključje, da je on samec dotičnega živinčeta!

Ana! Tuja italijanska banka, da plačuje ženski list? Zakaj neki? Morda, ker je Jad. tudi napram drugorodcem preodkritosrčna ko njena gospodinja, nebrigajoča se ne za antipatije, ne za hudomušno kepanje, ne za brezstidno zaletavanje? Ali znabiti v zahvalo za kljubovalne dvoboje, ki jih včasih pretrpeva, živeča pod isto streho s fašizmom? Ej, pameti! Če bi bilo tako, bi se ne izkotalila v taki skromnosti iz tiskarne. Pa, kaj! Očitek je bolj bedast, ko perfiden, zato tudi ni vredno, da bi se jaz trbucala s takimi kozli!

Iva Mužina! Ker ste najbrže slučajno izvedela, da je pošiljanje brezimnih pisem nečastno in nepošteno, ste podpisala svoj natrkani epistel z gori omenjenim imenom! Vi pač ne veste, da sem jaz izmed onih, ki zamorejo razrušiti najvišji zid v lastno obrambo ali da pridejo resnici in svetlobi na sled. In tako sem izvedela, da ne obstajate ne v dotičnem kraju, ne v njega okolici, ter da je podani mi podpis z vso zločestjo načeečkana izmišljotina, da bi jaz lahko sumila nedolžno osebo. Toda vedite, da sem jaz tudi izmed onih, ki ne mara provzročati nedolžnemu najmanjše krivice, zato pa je moja brezobzirnost tem silnejša in brezmejna za tako sorto idjotov in dušnih pohablencev, kakoršna ste Vi. Sestavljala ste svoj dopis s prekrizanimi prsti in rožnimvencem okoli vratu, dočim je bliskal otrovljiv plin iz Vaših punčic in Vam je maliciozen šepet privzdigal z žolčom parfimirani sapnik. Samo eno vprašanje Vam nastavim — pa nikar se ne zgražajte, saj je ono v tesnem stiku z Vašim očitkom! Vprašanje se torej glasi: Kako je to, da Vi kot hribovska bilka poznate tako temeljito intelektualno snov raznobarnih tulp po mestnih zakotjih? Hm! So se li tiste tulpe ob kakem svežem jutru priklonile k hribovski bilki, ali je večerni zefir hribovsko bilko kedaj zamajal tako, da se je dotaknila tulp? — Hi, hi!

R. O. K. Doposlanih pesmi ne morem priobčiti. Kar se tiče provođa nevem ako in kedaj ga priobčim. Potreben popravka je namreč vsak stavek, zlasti ker je vmes mnogo besed, ki v naši govorici nič ne pomenijo.

Ludovik S.! Mislim, da Vam še nisem odgovorila zato Vas prosim, da mi pošljete kaj izvirnega. Prevedene pesmi priobčim le če izhajajo iz slovaške književnosti.

D. M. v Mariboru. Doposlanega ne merem obelodaniti; pošljite kaj drugega!

V. O. Za pričujočo štev. ste zakasnili, torej prihodnjič! Bojite se, da Vas pošljem kopat krompir. Nikar, saj jaz nisem nelogična, dasi sem ženska. Poslala bi Vas tjakaj, če bi me Vi poslali nabirat polže. Kaj niste še zapazili, da jaz le sekundiram čeprav včasih hripavo ujedljivo ko bajtarski kosmatinec, kadar odganja rigajočega oslička....

in Comp.
turnega blaga
ello št. 10
nstvu v mestu
obrojen obisk.
kurence
Na debelo!

& Giuliani
ex Via del Teatro

oga. Na debelo
r, navadna in
rve, laki, vrvi,
apir i. t. d.
notore v vsaki uri.
cene.
PREPRODAJALCI
Krajini.

GORICI

ej Stolni trg.)

vina s šivalnimi
z dvokolesi, z
em in municijo.
zalogi tudi po-
zne dele ome-
h predmetov. —
mo zastopništvo
nih strojev Titan
ria. Posebni brez-
i poduk za u-
o vezenje.

ena zaloga

va

sakovrstne bla-
ava, vse po naj-
e za obilen obisk

- Gorica

S. Antonio št. 8-9

TRŽAŠKO VZAJEMSTVO

delavcev z majoliko in izdelovalcev podov

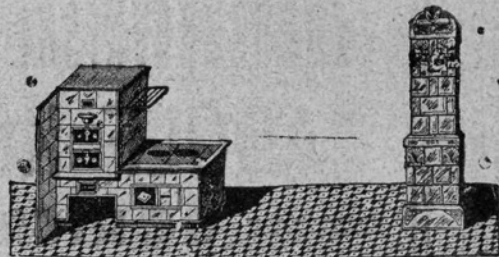
reg. zadr. z o. z.

— prevzema delo tudi na okolici. —

Skladišče in delavnica peči in štedilnikov

v Trstu, Via dell'Olmo 6

v Gorici, Via Garibaldi 20 v Tržiču, Via Friuli 614

— IZKUŠENA babica sprejema noseče tudi na dom. - TRST, Ul. Chiozza 50, priti. —

Zobozdravniški Ateljé

R. KOVAČIČ

teh. vod.

Sprejema od 9-12 — 15-19

Via Valdirivo, 33 (nasproti kavarne „ROMA“)

Izvršujejo se vsa dela po naj-
modernejši tehniki, kakor:
plombe, zlate krone, zlate
mostnice in zobnice.

Jadranska Banka

sprejema vloge na hranilne knjižice,
žiro in druge vloge pod
najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljub-
ljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo,
Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, **Trst**, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji
v tu- in inozemstvu.

Zaloga pohištva

ANTON BREŠČAK

GORICA - Via Carducci št. 14 (prej Gosposka ulica)

Doma kar manjka, naj pregleda vsak
vse naj napiše si pri dnevni luči:
omare, mize, stole, posteljnjak,
škabel, kar rabi sploh v domači kuči.
Kar manjka, to mu preskrbi **Breščak**,
štirnajst številka Giosue Carducci.

**: ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE :
ADOLF KOLL**

GORICA
Korso Viktor Em. III. št. 11
I. nadstp.

Posluje od 9. do 12. dopoldne
in „ 2. „ 5. popoldne

SEVER & COMP. - TRST

— ul'ca Machiavelli št. 13 —
telef. 22-59

Prodaja vsa vrtna, travniška in cvetlična semena, z žsemi garancijami ter po konkurenčnih cenah. — Na veljo pošilja cenik za l. 1922 brezplačno. Direktni uvoz.

ČEVLJARSKA ZADRUGA V MIRNU pri GORICI

izdeluje v svoji tovarni „ADRIA“ najrazličnejše obuvalo. Bogato je «ADRIA» preskrbljena zlasti za poletno sezono. Nad vse trpežni so Adria-sandali in Adria-podkovanci za hribolazce. Lastne prodajalne so

v Trstu, Via Rettori 1
v Gorici, Corso Verdi 32
v Celju, Narodni dom

EGIPTOVSKI

profesor grafologije razlaga značaj in usodo življenja
Sprejema vsaki dan od 13-19. - TRST, via Udine 12.

A. FENDERL & Co. - TRST
TOVARNA MILA
Via del Ghirlandaio 1 - Tel. 430

A. FENDERL & Co. - TRST
TOVARNA MILA
Via del Ghirlandaio 1 - Tel. 430

MILO FENDERL

Pristno zeleno! - Rumeno „Superior!“

Pazite na znamko!